

Bijeenkomst cultuur in het kader van Omgevingsvisie

Vorstin, 16 maart 2022

Aanwezig:

- Wilco Witte (Vorstin)
- Herman Dummer (DMW)
- Christian Taal (Filmtheater)
- Luuc Jonker (DAC)
- Kees van Oorschot (Globe)
- Ingmar Leijen (grafisch atelier)
- Hanneke Wiersma
- Eric Bakker en Joost de Koning (gemeente Hilversum)
- Afwezig met kennisgeving Antal van Elsen (B&G)

Intro

In november 2021 is door Wilco Witte (lid klankbordgroep Omgevingsvisie) aan het cultuurnetwerk gevraagd wie wil meedenken vanuit de cultuursector over 2040 in het kader van de Omgevingsvisie. De aanwezigen hebben zich aangemeld.

Eric Bakker (projectleider Omgevingsvisie) schetst het proces van de Omgevingsvisie en koppelt terug wat de inwonersparticipatie in het najaar van 2021 heeft opgeleverd. Daarnaast schetst hij een aantal trends en ontwikkelingen die mogelijk impact hebben op de ontwikkeling van cultuur in Hilversum.

Het gesprek wordt gevoerd aan de hand van drie hulpvragen:

- Wat is t.a.v. cultuur momenteel goed geregeld in Hilversum (kwaliteit)?
- Welke ontwikkelingen in de samenleving/ omgeving zullen van invloed zijn op de vraag naar en aanbod van cultuur?
- Wat is nodig voor cultuur om ook in 2040 van betekenis te zijn?

Inbreng

Alle deelnemers hebben per vraag hun inbreng genoteerd op post-its en geplakt op een tafelkleed, dat onderaan dit verslag is opgenomen en hieronder uitgeschreven.

1. Wat is t.a.v. cultuur momenteel goed geregeld in Hilversum (kwaliteit)?

Aanbod

- Divers, kwalitatief, hoogwaardig aanbod
- Waardevol aanspreekbaar aanbod
- Hoogwaardig aanbod m.u.v. theater
- Diversiteit in cultureel aanbod
- Alles is beloopbaar op cultuurgebied
- Vorstin is uit een dal geklommen
- Er wordt begonnen met de USP's van Hilversum te combineren met cultuurbeleving

Bezoekers

- Publiek in Hilversum is hoogopgeleid en geïnteresseerd
- Waardering door bezoekers is hoog
- 'Oud' publiek
- Bibliotheek trekt veel bezoekers

Infrastructuur

- Goede culturele infrastructuur
- Cultuur is verenigd (cultuurnetwerk)
- Rijk verenigingsleven
- Ee aantal in het oog springende voorzieningen die gesteund blijven en beeldbepalend zijn
- Contacten tussen cultuurorganisaties zijn behoorlijk goed
- Omroeporkesten
- Er is 'productiecapaciteit'

- Er is begonnen met verankering van cultuur in onderwijs, mede dankzij de cultuurcoaches

Anders

- Ambities geregeld/wel, uitvoering blijft achter
- Raadscommissie van 2 maart gaf hoop op meer aandacht voor cultuur
- Corona Herstel Agenda zou begin kunnen zijn van nieuw aanbod gericht op de wijken

In de discussie over de inbreng kwam naar voren:

- Als bezoekers eenmaal binnen zijn, hebben ze hoge waardering voor het aanbod. Quote: 'je gunt meer mensen van de kwaliteit te genieten'.
- Het succes van de culturele organisaties is meer te danken aan de energie van de culturele organisaties dan het gevolg van beleid of financiering.
- Hilversum heeft 'smoel' met omroeporkesten, landelijke aanbieders cultuur en de aanwezige productiecapaciteit. De vanzelfsprekendheid van de aanwezigheid ervan wordt onderschat.
- Er is een goede infrastructuur ('productiecapaciteit) met potentie om te innoveren en op te schalen. Die potentie wordt (nog) niet benut.
- Het systeem is wel kwetsbaar. Het mogelijk vertrek van beeldbepalende orkesten wordt als risico gezien. Tegelijk kan het ook als 'wake-up call' fungeren.
- We zien meer cultuuraanbod verbinden met de USP's van Hilversum, denk aan het festival in het groen. Dit laatste zou een nieuwe propositie kunnen zijn.

2. Welke ontwikkelingen in de samenleving/ omgeving zullen van invloed zijn op de vraag naar en aanbod van cultuur?

Demografie

- Minder kinderen, meer ouderen = vraagverschuiving bijv. educatie
- Demografie onder invloed van huizenbouw en huizenprijzen in de MRA en in Utrecht: mensen trekken naar 't Gooi
- Diversiteit inwoners zal toenemen
- Vergrijzing - meer tijd voor cultuurparticipatie
- Meer diverse samenstelling bevolking
- Meer niet-Nederlandse bewoners (waaronder expats): noodzaak voor communicatie in het Engels?
- Meer aandacht voor 'rust en groen' door vergrijzing
- Andere cultuurbeleving jongeren

Individualisering/ welvaart

- Individualisering van de jonge generatie
- Individualisering: cultuur als verbinder
- Veel/grote welvaart maar ook grotere verschillen arm/rijk
- Vrijwilligers wel beschikbaar, maar betrokkenheid vooral onder wat jongere vrijwilligers minder (dienst draaien en weer naar huis)
- Minder tijd voor vrijwilligerswerk
- Mensen verwachten professionele organisaties. Om aan eisen van codes (Cultural Governance, Fair Pay) te voldoen, móet je bijna wel professionaliseren bij enige omvang.
- Culturele sector wordt nog zwakker -> alles rent immers harder
- Privatisering cultuurfinanciering wellicht groeiend in de toekomst

Vraag-aanbod

- Groter aanbod vrijetijdsbeleving zorgt voor versnippering
- Beeldscherm en beeldcultuur – waarde van beleving verandert
- Technologie biedt kansen voor nieuw aanbod
- Verdere professionalisering van organisaties en uitvoering leidt tot minder aanbod (te duur) en digitalisering (efficiënt)
- Digitalisering en de opkomst van AI (heeft invloed op) meer tijd voor bezoeker en biedt inhoudelijk perspectief op artistiek product
- Fusie van disciplines cross-sectoraal neemt toe: sport-games-media-film-muziek-etc.
- Op dit moment kent Hilversum geen cultuuraanbod voor expats

Anders

- Klimaat: cultuuraanbod naar buiten in de zomer
- Cultuurbudgetten gaan nu naar onderwijs, moet andersom

In de discussie over de inbreng kwam naar voren:

- De verandering van de bevolking in en buiten Hilversum heeft invloed op cultuursector: aanbod en afname
- De toenemende welvaart legt druk op organisaties: hogere eisen
- Het aanbod verandert onder invloed van technologie
- Er is een (te) groot verschil tussen laag en hoog (inkomen, sociaaleconomisch).
- Er is in Nederland een beginnetje te zien van meer private financiering. Vermogensontwikkeling in de samenleving door vergroten welvaart is een kans voor culturele organisaties (seed money, 'vrienden').

3. Wat is nodig voor cultuur om ook in 2040 van betekenis te zijn?

- Hier zijn geen post-its geplakt. De post-its zijn fragmenten van het gesprek.

De conclusies zijn:

Cultuur kan de toenemende diversiteit verbinden. Daarvoor is wel een herwaardering en meer vanzelfsprekendheid van cultuur nodig. Een aantrekkelijk beeld uit Utrecht is: in elke buurt struikel je over cultuur. Er is al veel geïnvesteerd in cultuur, maar we willen nóg meer investeren. Het rendeert!

We hebben veel faciliteiten, maar geen cultureel-economische dynamiek. Er zal meer een culturele industrie moeten ontstaan, waaraan ook werkgelegenheid en innovatie is gekoppeld. Er zijn in potentie veel goede arbeidskrachten (musici, mensen in de media-industrie, designers, etc.). Wie zijn launching customers? Er is politiek draagvlak nodig.

De sector cultuur moet vibreren, en vernieuwen met de technologische mogelijkheden en toepassingen (bv AI), vernieuwende concepten om zo ook de bezoeker van de toekomst aan te spreken

Verder is genoemd:

De verwachting is dat de trend van festivalisering op termijn gaat uitdunnen en sneuvelen.

Cultuur moet meer laten zien en verbinden aan kwaliteiten en USP's. De vraag is of dat op de schaal Hilversum is, of op de schaal van het Gooi. 'Mediastad' is echter geen onderscheidend profiel. Daar is iets anders nodig. 'Gooi' is al meer onderscheidend.

In de ruimte zijn broedplaatsen nodig en plekken om te innoveren, ook met nieuwe technieken. En een HBO.

Een andere manier van naar de toekomst toewerken: meer een bouwende 'bricolage' planning en minder een stip op de horizon (uitvoering van een plan)

Tot slot werd nog even teruggerepen op de inwonersparticipatie, die o.m. om een 'theater' vraagt. De aanwezigen vinden echter dat de ontwikkeling van cultuur tot 2040 niet moet blijven hangen in het slepende dossier waar de gemeenteraad al een beslissing op heeft genomen: 'hoe krijgen we Gooiland open?'.

Afronding

Het gevoel van de deelnemers is dat dit gesprek nog niet klaar is. De aanwezigen willen los van de Omgevingsvisie op eigen gelegenheid verder praten over een helderder perspectief op cultuur voor de lange termijn. Eric Bakker biedt aan gesprekken daarover te modereren en wijst tegelijk op het belang van deelname van de cultuursector aan de participatieweken en het stadsdebat in het kader van de Omgevingsvisie.

